Домакински електроуреди България

Европейски план за действие за домакинските уреди през 2027 г.

Европа все още разполага с потенциал да запази своята производствена база за производство на домакински електроуреди. За това обаче са нужни действия.

През последното десетилетие делът на уредите, произведени в Европа за европейските потребители, е спаднал от над 80% на 71%. Само през последните пет години са загубени над 20 000 работни места в производството. Тези данни сочат нарастващ риск: с намаляването на икономическата жизнеспособност на производството в Европа бъдещите инвестиции, квалифицираните кадри и търсенето от страна на доставчиците могат да се пренасочат към други региони.

Въпреки това секторът остава ключов европейски индустриален актив, който поддържа близо **един милион работни места**, има принос в БВП от **близо 80 милиарда евро**, генерира годишни разходи от над **44 милиарда евро към европейски доставчици** и обслужва **повече от 200 милиона домакинства**. Нарастващите производствени разходи, кумулативните регулаторни изисквания и неравностойните конкурентни условия оказват допълнителен натиск върху производството в ЕС. След като производството, инженерният капацитет и търсенето по веригата на доставки бъдат изнесени в трети страни, тяхното възстановяване би отнело десетилетия.

В навечерието на заседанието на Съвета по конкурентоспособност, който ще се проведе на 3 декември 2026 г., Европейската индустрия за домакински уреди призовава Европейската комисия и държавите членки да поемат ангажимент за приемането на **Европейски план за действие за домакинските уреди през 2027 г.**, преди да бъдат изнесени още производствени мощности и инвестиции извън Европа.

Нашият ръководен принцип е: еднаквите продуктите подлежат на едни и същи задължения, независимо къде са произведени.

Защо е необходим специализиран План за действие за домакинските уреди?

Предупредителните сигнали вече са налице. Продажбите на домакински уреди в Европа паднаха до нивата от 2015 г., като през 2025 г. са реализирани около 170 милиона броя. Вносът от производители със структурни предимства по отношение на разходите нарасна значително, което засилва конкурентния натиск върху европейското производство. Тъй като производителите преразглеждат бъдещите си инвестиционни и производствени решения, **Европа е изправена пред риска да загуби още заводи**, което ще отслаби местните вериги за доставки и индустриалната експертиза, **чието възстановяване би било изключително трудно.**

Предизвикателствата пред конкурентоспособността има кумулативен характер. Европейските производители на домакински уреди са изправени пред специфична комбинация от продуктови правила за уредите и техните компоненти, хоризонтални

изисквания на ЕС и нарастващи разходи за суровини и енергия, включително разходи, прехвърляни по веригата вследствие на мерки за подпомагане или защита на индустриите нагоре по веригата. Тази кумулативна тежест отслабва икономическата обоснованост на производството и инвестициите в Европа, докато сходни вносни крайни продукти не са натоварени със същите разходи.

Домакинските уреди подлежат на **повече припокриващи се продуктови регулации на ЕС** в сравнение с повечето потребителски стоки, като всяко ново изискване **добавя разходи към всяка единица продукция, произведена в Европа.**

Загубата на производството на домакински уреди ще отслаби европейските промишлени вериги за създаване на стойност и енергийния преход. От 2000 г. енергийно ефективните уреди са осигурили кумулативни енергийни спестявания в размер на 98,9 милиона тона нефтен еквивалент (Mtoe). Значителна част от научноизследователската дейност, проектирането и изпитванията, стоящи зад тези спестявания, се осъществяват в Европа, в непосредствена близост до производствените мощности. Продължаващият индустриален спад би отслабил европейските вериги за доставки, иновациите и производствения капацитет, които подпомагат енергийния преход на Европа.

Какво трябва да осигури Планът за действие за домакинските уреди през 2027 г.

1. Идентифициране и преодоляване на непредвиденото конкурентно неблагоприятно положение на производството по веригата за създаване на стойност в Европа

Европейската комисия следва да направи оценка на цялостното въздействие надолу по веригата на своите индустриални, търговски и климатични политики, включително свързаното въздействие върху разходите от страна на други индустрии, които прехвърлят разходи върху европейското производство на домакински уреди. Това означава **затваряне на пропуските надолу по веригата в Механизма за корекция на въглеродните емисии на границите (МКВЕГ/CBAM)**, които налагат разходи на европейските производители на домакински електроуреди в размер на приблизително **7 – 12 евро на перална машина** при цена на квотите по Схемата за търговия с емисии (CTE/ETS) от 80 евро за тон, както и справяне с въздействието върху разходите от защитните мерки на ЕС за стоманата. Взети заедно, тези пропуски и мерки поставят европейските производители в неравностойно положение. Също така трябва **да се засили митническият контрол и контролът върху онлайн търговията**, включително проверките за наличие на отговорен икономически оператор в ЕС и валидна регистрация на производител съгласно Директивата за отпадъците от електрическо и електронно оборудване (OEEO/WEEE).

2. Проверка и избягване на кумулативните разходи от регулациите на ЕС преди въвеждането на нови задължения

В речта си за състоянието на Съюза през 2026 г. председателят Фон дер Лайен постави индустриалната конкурентоспособност и опростяването на регулациите високо в дневния ред на ЕС. Тази амбиция следва да обхване и секторите надолу по веригата, какъвто е производството на домакински уреди. Комисията трябва да извърши оценка на кумулативното въздействие на изискванията на ЕС върху производството на домакински уреди в Съюза, както и върху инвестициите и финансовата достъпност за потребителите. Нови задължения следва да се предлагат само когато оценката показва, че те ще укрепят, а не подкопаят производствената база на Европа. В тази връзка е необходимо да се намали дублиращото се докладване на данни, **да се надгради съществуващата задължителна европейска продуктова база данни EPREL** за целите на изискванията за Цифровия продуктов паспорт (DPP), да се предотвратят национални изисквания, които фрагментират Единния пазар, и да се осигурят реалистични срокове по отношение на екопроектирането и енергийното етикетиране с достатъчен подготвителен период между приемането и прилагането за препроектиране на продуктите.

3. Превръщане на Европа в предпочитана дестинация за индустриални инвестиции

Необходимо е да се **подобри достъпът до енергия на конкурентни цени, финансиране и научноизследователски програми на ЕС в подкрепа на модернизацията на заводите, електрификацията, автоматизацията, индустриалния изкуствен интелект и научноизследователската и развойна дейност (НИРД)**. Следва да се проучат целенасочени, ограничени във времето стимули за високо енергийно ефективни уреди и уреди с готовност за интелигентни мрежи (smart-grid-ready), които носят измерими ползи за енергийната система, като тези стимули бъдат отворени за всеки съответстващ на изискванията продукт, независимо къде е произведен.

Политическият избор за 2027 г. е ясен: да се запази конкурентоспособността на производството на домакински уреди в Европа или да се рискува по-широка ерозия на европейската индустриална база. Ако производството напусне Европа, това ще отслаби хиляди европейски доставчици, много от които са малки и средни предприятия (МСП), и ще намали търсенето на европейска стомана, цветни метали и пластмаси. Един План за действие защитава и индустриите нагоре по веригата, като поддържа конкурентоспособността на техните клиенти надолу по веригата.

Европейската индустрия за домакински уреди изразява готовност да работи в тясно сътрудничество с институциите на ЕС, да допринесе с конкретни предложения и да посрещне политиците в своите производствени обекти, за да се запознаят от първа ръка с предизвикателствата и възможностите пред сектора.

Призоваваме Европейската комисия да разработи координиран Европейски план за действие за домакинските уреди през 2027 г. съвместно с държавите членки и индустрията, с ясно разпределени отговорности, междинни етапи и срокове за изпълнение, по подобие на плановете, изготвени за автомобилната индустрия, производството на стомана и метали и химическата промишленост.